

De penes i bons sopars, n'estan plens els fossars.

Feia un mes que havia conegut a la Joana i a fra Pere. Des de llavors, sofria d'hilofòbia i no podia dormir a les nits. Vivia turmentat. Em despertava contínuament a causa dels fogots, tremolors i el pànic que sentia cada vegada que pensava en això. Somiava que em cremava. No sabia exactament la raó o potser sí...

Fins a l'any 1609 havia estat soldat de la Sa Excel·lència, Andreu Capella bisbe d'Urgell, però en complir els 40 i després de molts anys d'assistència, va optar per donar-me unes feixes cultivables a les Valls d'Andorra i prendre al seu servei a algú més jove. Vaig acceptar de bon grat, ja que al llarg dels anys havia perdut un ull i caminava amb certa dificultat.

Vaig sobreviure un temps fent de llaurador. La veritat és que no se'm donava gaire bé. Durant aquesta època va morir la meva dona Maria, a causa d'unes febres desconegudes. Això em va sumir en la més profunda tristesa, sumat als dies de sequera, ni les novenes a Sant Ermengol funcionaven, va fer que visqués en la misèria i passés gana.

Era l'any del senyor 1622, a finals d'octubre, un diumenge al matí després de la santa missa a l'església de Sant Joan de Caselles a Canillo, se'm va acostar el Molt Il·lustre Senyor Josep Picart, Síndic del Consell de la Terra i em va dir que volia tractar un tema de summa importància amb mi. Sabia del meu passat com a soldat i em va proposar un perillós encàrrec advertint-me que podria arribar a perdre la vida, si no culminava amb èxit les meves indagacions. A canvi, si acceptava, seria gratament recompensat pels meus serveis. Vaig acceptar. Sumit en la misèria, deprimat, vidu, borni i coix no tenia res a perdre. Em va demanar cautela i molta discreció. Seguidament vaig pujar a un carruatge, que es trobava amagat darrere de l'absis de l'església. Em va presentar fra Pedro Arbués, frare dominic i membre del Sant Tribunal.

Fra Pere em va explicar que últimament havien esdevingut una sèrie de successos molt estranys a les Valls. En el darrer mes, a un veí de Canillo li desapareixia un cap de bestiar oví i un altre de caprí cada setmana, sense que els seus gossos se n'adonessin. No eren atacs de llop, ja que les restes dels animals morts havien aparegut dies més tard penjades dels arbres al bosc de Prats i no presentaven signes de mossegades. I a més, algú hauria profanat dues tombes al cementiri d'Encamp. Les restes dels difunts havien desaparegut. Els membres del Consell de la Terra estaven molt preocupats.

Arran de la incorporació del Regne de Navarra al costat d'Andorra, Bearn i Donezan a la Corona de França, diverses famílies procedents d'aquelles terres es van instal·lar a les Valls, entre d'altres la del veguer que representava al comte de Foix. Fra Pere tenia fundades sospites que no eren cristians vells, dubtava de la seva bona reputació i tot apuntava que eren jueus conversos. En els últims anys s'havien desplaçat molts, fugint de l'animadversió que havia caigut sobre ells a la Corona d'Aragó.

Em va explicar que els jueus feien uns estranys rituals amb cadàvers cristians en els quals recreaven la mort de Crist.

- És més, Alonso Salazar -em va mirar fixament, insinuant-me que ja em coneixia- fa un any que vaig assistir d'incògnit a un cerimonial secret a Saragossa.

- Ave Maria Puríssima, vaig contestar.

- És gairebé segur que els jueus del Regne de Navarra, decideixen anualment a sorts quina congregació ha d'enviar restes cristianes a les altres. Aquest any li ha tocat a les Valls d'Andorra. Pel que li encomano que investigui a aquestes famílies, aporti proves de les seves malifetes, per així poder-los condemnar a la foguera.

El seu relat em va deixar molt impressionat. Em va dir que divendres 1 de novembre, festivitat de tots sants, em convidarien a un dinar a casa del veguer representant de l'actual bisbe d'Urgell, Sa Excel·lència Luis Díez d'Aux i Armendáriz, curiosament també d'origen navarrès. A aquest

esdeveniment, també estava invitat el veguer representant del comtat de Foix i la seva dona que feia unes setmanes havien arribat a Andorra, procedents del poble de Zugarramurdi. No tenien a bé conèixer a molta gent de bones maneres -en les Valls predominaven els llauradors- i segur que els encantaria fer-se amb gent cultivada, d'alt llinatge. Per a tal comesa, em faria passar pel Baró de Toloriu.

Em vaig presentar el divendres a casa del Veguer fragant i amb les elegants vestidures que m'havia donat el Síndic com a avançament pels meus serveis. Era un dia tempestuós, feia fred i plovia. Els camins estaven plens de fang. El criat del veguer episcopal va obrir la porta i em va fer passar. Els altres convidats ja havien arribat. Em van presentar al veguer el senyor Alfonso Cenoz, a la seva esposa Mariana i la seva filla Joana. Déu meu! En la meva vida havia vist una dama tan bella. Pèl negre com la nit, cabellera llarga, pell blanca, uns ulls foscos enormes i una mirada penetrant que em deixava glaçat cada vegada que mirava la seva esvelta figura. Vaig comprendre aleshores, perquè hi ha homes que poden perdre el cap per una dona.

Passarem al menjador. Acostumat a rosegar només pa de sègol i una mica de vi aigualit vaig haver de contenir-me i procedir amb mesura, en veure tanta abundància. Carn de porc i carn de caça. Cigne, guatlla, perdiu, cigonya, alosa i ànecs salvatges. Tot això regat amb hidromel, vi i cervesa. El festí va ser servit en una vaixel·la de plom feta a Navarra que els Cenoz van regalar al veguer episcopal. Al final ens van obsequiar amb patxaran.

Recordo que la vetllada estava sent molt animada. Joana va mostrar un gran interès per mi. Em va convidar a un sopar campestre aquella mateixa nit al quart de Prats, a Canillo. Allà em presentaria a familiars i amics. Degustaríem una sèrie de saborosos aliments de la Ribera portats per l'ocasió, especialment un deliciós rostit de cabrit al *chilindrón*. Em va dir que no m'ho podia perdre. No sé si atret pels seus encants o per l'arriscat de la missió que m'havia estat encomanada, vaig acceptar.

Era la nit de divendres a dissabte, el Sàbat pels jueus i dues nits abans de la nit de difunts pels cristians. Al vespre vaig deixar el meu cavall en el lloc convingut amb Joana. Era l'entrada d'un bosc fosc i tenebrós. La lluna estava prenent un color vermellós, com de sang, s'anava apagant i esvaint fins a quedar-se sense llum. No havia vist mai res igual. Espantat, amb prou feines podia percebre res, em vaig endinsar en el més profund de l'arbreda de Prats, per un camí estret entre alts arbres, un d'ells havia estat partit per un llamp. Al fons, vaig distingir un llum molt tènue. Era la Joana, amb una espelma. Portava una capa negra, estava radiant. Vaig sentir com un calfred que recorria tot el meu cos. Més enllà estaven el senyor Alfonso i la senyora Mariana. Al costat d'ells hi havia 10 o 12 persones més, vaig suposar que eren familiars i amics vinguts de Navarra.

Joana em va oferir en una copa de plom un beuratge de fines herbes portades de la vall del Batzán i una copa de patxaran. Mentre els seus amics encenien el foc, nosaltres paràvem la taula i la senyora Mariana preparava una picada d'ametlles, fruits silvestres i bolets.

Al cap de poc temps vaig començar a sentir un estat d'eufòria i de benestar difícil d'explicar. Notava que era feliç, que surava i tenia moltes ganes de riure. Se m'obrien els ulls, se m'accelerava el cor, suava i alhora el bosc adquiria una sèrie de colors molt vius i estridents. Veia l'aura de la gent, en especial la de Joana que s'aplicava un seguit d'ungüents pel seu cos.

La meva ment es va ennuvol·lar. Vaig començar a tenir estranyes visions. La Joana treia un gripau de la seva butxaca i donava el pit. A continuació s'untava els seus turgents pits nus amb una aigua verda repugnant, obtinguda del gripau alhora que recitava la frase.

- "Senyor, en el teu nom m'unto; a partir d'ara jo he de ser una mateixa cosa amb tu."

Els seus amics i familiars van començar a ballar en cercle. A poc a poc, la dansa va perdre la unitat i es va anar transformant en una successió frenètica de sacsejades. El ball va finalitzar amb prostracions dels assistents davant d'un enorme boc que va aparèixer de sobte, besant-li en les seves parts pudendes.

Aleshores es va celebrar una missa sacrílega. El boc mig humà mig animal era revestit amb ornaments negres i bruts. Uns li deien Juanagorri i d'altres, boc de Biterna. Exhortava els convidats a fer el mal, promentent a canvi el paradís. Un a un s'anaven acostant i s'agenollaven davant d'ell besant-li la mà esquerra, els pits, els genitals i l'anus.

Tot seguit s'acostaven a la taula, menjaven carn crua i bevien voraçment. Juanagorri copulava amb les dones i sodomitzava als homes. Després es barrejaven tots i s'aparellaven uns amb altres en total promiscuïtat sense consideracions de sexe ni graus de parentiu.

Jo estava jaient amb Joana, quan els seus amics es van enfadar amb el boc de Biterna. Això va acabar en una dura disputa, de resultes de la qual el van llançar a l'abisme. Mentre queia i cridava deixava les seves ungles marcades en una roca. Després d'aconseguir l'èxtasi vaig perdre el coneixement. Em va despertar el cant d'un gall a l'alba. Estava suat, amb la boca seca, amb un mal de cap terrible. M'havia sortit una berruga al nas. Vaig sentir donar les set des del campanar d'una església, em vaig adonar que allà no hi havia ningú. Tot estava net i no quedaven restes ni rastre del sopar. L'únic que vaig veure van ser uns dibuixos traçats amb una incisió profunda en la roca en forma de V, uns petits forats, diverses figures humanes i un cavall gravat a la roca.

No sé si tot això va succeir realment o només va ser un mal són. Sigui el que sigui, no em ve de gust tornar a veure ni a la Joana ni a fra Pere. Res de bo m'ha de succeir a partir d'ara.